

Flere unge i risiko for at få hjerneskade.

Amalie blev fundet bevidstløs efter en fest

Af Julie Dalgas juli@berlingske.dk

Da Amalie Bille Nyvang var færdig med gymnasiet, tog hun på ferie med sine venner for at nyde sommeren, inden studielivet gik i gang. 11 dage senere vågnede hun på hospitalet og var hjerneskadet for livet. Hvert år indlægges 1.000 børn og unge med risiko for en hjerneskade.

Amalie Bille Nyvang havde glædet sig til at være færdig med gymnasiet og at være fri til at feste hele sommeren.

Hun og nogle venner tog et par dage til den danske ferieby Marielyst for at fejre sommerferien. En aften tog de i byen og mødte en flok drenge, som de faldt i snak med. De festede igennem, drak sig fulde, og Amalie tog hjem med den ene fyr og sov.

Næste morgen, da hun med tung hovedpine og trætte øjne kom tilbage til campingpladsen, hvor veninderne sov, gik hun ud på toilettet. Hvad der derefter skete, husker hun ikke. Måske fik hun en eller anden form for anfald. Måske faldt hun. Det eneste, hun ved, er, at den morgen ændrede hendes liv for evigt.

»Jeg blev fundet bevidstløs på gulvet med min ene hånd ude under toiletbåsens dør. Det var en sygeplejerskelev, som tilfældigvis kom forbi, der fandt mig. Jeg trak ikke vejret, og jeg havde ingen puls,« fortæller Amalie, der refererer, hvad andre har fortalt hende, fordi timen, inden hun gik ud på toilettet, er slettet fra hendes hukommelse.

Efter 11 dage i koma vågnede Amalie panikslagen på hospitalet. Hun kunne ikke tale, men hendes tanker fungerede normalt. Hun formulerede alt inde i hovedet, men intet kom ud af munden, når hun forsøgte at udtrykke sig. Det eneste, hun kunne, var at løfte sin pegefingert og blinke med øjnene.

»Jeg var fanget i min egen krop. Det var forfærdeligt. Jeg ville så gerne sige noget til min mor, der sad ved siden af mig. Spørge hende, hvad der foregik. Jeg vil aldrig nogensinde ønske for min værste fjende at opleve noget så skræmmende,« lyder det fra Amalie.

Livet så fuldstændig anderledes ud for den dengang 20-årige unge kvinde. Fra at se frem til en festlig sommer og en fremtid på drømmestudiet, lå hun nu på hospitalet og havde fået en hjerneskade. Ingen vidste, om hun nogensinde ville komme til at tale, gå eller leve et godt liv igen.

Mere fokus på unge med hjerneskader

Amalie Bille Nyvang fortæller sin historie i en ny bog med titlen »Selmaeffekten«, der er

»Jeg var jo den, jeg var – og er – til trods for hjerneskaden.«

AMALIE BILLE NYVANG,
HJERNESKADEPATIENT

FAKTA

Unge og hjerneskader

En undersøgelse fra Rigshospitalet fra 2016 viser, at antallet af unge mellem 15 og 30 år, der får en blodprop i hjernen og deraf en mulig hjerneskade, er steget mærkbart over en periode på 18 år. I perioden fra 1994 til 2012 er antallet af unge med blodpropper i hjernen steget med fire procent hvert eneste år. Udviklingen kan skyldes livsstilsfaktorer som overvægt, rygning, manglende motion og diabetes. Ifølge undersøgelsen giver det anledning til ekstra fokus på unge med hjerneskader, når det gælder forebyggelse og genoptræning.

skrevet af journalist Tina Storgaard Støttrup. Bogen handler om botilbuddet Selma Marie, der er et rehabiliterings- og botilbud for unge mennesker med en erhvervet hjerneskade. Amalie boede selv på botilbuddet i fire år efter episoden i Marielyst.

Medarbejderne på bostedet ønsker at inspirere flere behandlere i social- og sundhedssystemet til at tilrettelægge behandlingen på samme måde, som de gør på Selma Marie. Ifølge flere kilder i bogen tilbydes der på botilbuddet en behandling, der lægger stor vægt på at lære de unge at agere i en normal hverdag til trods for hjerneskaden, hvor medarbejderne er til stede alle døgnets timer, og hvor fokus ikke kun ligger på genoptræning, men også på patienternes håb og drømme for fremtiden.

Ifølge Socialstyrelsen indlægges omkring 1.000 børn og unge hvert år med risiko for en hjerneskade som følge af for eksempel trafikulykker, fald og slag. Nogle af dem får forbigående symptomer på en påvirkning af hjernen, mens andre får en hjerneskade, der følger dem resten af livet.

Ud af de 1.000 får mellem 125 og 375 børn og unge hvert år behov for rehabilitering under indlæggelsen, mens 30 til 40 af disse personer får brug for rehabilitering på et højt specialiseret niveau efterfølgende.

Selma Marie er det eneste behandlingstilbud af sin slags på Sjælland, hvor beboerne får rehabilitering til hverdagsaktiviteter alle døgnets timer af højt specialiseret personale. Det ligger i Ølstykke og har i øjeblikket plads til 12 unge mennesker.

Vågnede efter koma

Amalies hjerneskade skyldtes, at hun lå for længe uden at få ilt til hjernen, da hun faldt om på toilettet i Marielyst.

Hun havde ikke taget stoffer, og der blev aldrig fundet beviser i hendes blod for, at nogen havde puttet noget i hendes drink.

Det er derfor stadig i dag et ubesvaret spørgsmål, hvorfor Amalie den morgen faldt om på campingpladsens toiletgulv. Ingen ved det, og ingen kommer sandsynligvis nogensinde til at vide det.

Da Amalie vågnede på hospitalet, fik hendes forældre at vide, at der var stor sand-

synlighed for, at hun aldrig ville blive i stand til at leve et normalt liv igen.

Men sådan blev det ikke. I samarbejde med fysioterapeuter, psykologer og talepædagoger begyndte Amalie igen at kunne bevæge sig og udtale få svært forståelige ord.

»Jeg har altid forsøgt at tænke positivt igennem alt det her. Jeg ville tilbage til livet. Jeg ville have mine drømme igen, bevise at det ikke var umuligt at få det hele op at køre. Mens jeg lå i koma, fik mine forældre brev om, at jeg var kommet ind på Designskolen. Det var min helt store drøm. Det kunne jeg ikke lade gå,« fortæller hun.

Drømmen om at læse til designer blev dog udskudt nogle år, fordi Amalie skulle igennem et langt genoptræningsforløb, og to år efter episoden på toilettet var den dengang 22-årige pige blevet i stand til at kunne tale, stadig med besvær, og hun havde fået mere funktion i kroppen. Dog sad hun stadig i kørestol.

»Det sværeste var at acceptere, at jeg ikke kunne komme op at gå. Der var en periode, mens jeg stadig lå på hospitalet, hvor jeg faktisk var oppe at gå nogle gange. Det varede en uge, og så sagde kroppen stop igen. Så røg jeg direkte tilbage i kørestolen. Det føltes som at få en kniv i kroppen. Det var enormt svært at bevare håbet,« lyder det fra Amalie.

Alligevel holdt hun hovedet højt, og da hun havde fået flere af funktionerne i kroppen tilbage, flyttede Amalie ind på Selma Marie, der dengang hed Selmersvej. På Selmersvej skulle hun lære at begå sig alene i en normal hverdag, så hun på sigt kunne flytte i egen lejlighed. Hun endte med at bo på Selmersvej i fire år.

Morgenen, hvor det hele blev lysere

Drømmen om at komme til at gå igen holdt ved hos den unge kvinde. Selv om personalet ikke havde megen tiltro til, at det ville lade sig gøre, blev hendes drøm respekteret. Hver aften gjorde medarbejderne klar til træning i gang-barren og lavede linjer på gulvet, som hun skulle følge for at øve sin balance.

»Jeg havde meget svært ved at acceptere det nye liv. Jeg ville kunne løbe efter toget i stiletter, hvis det var det, jeg havde lyst til. Det

var dybt uretfærdigt, at det skulle ske for mig,« lyder det fra Amalie.

»Personalet havde især store problemer med at få mig til at sige ja til at få en elscooter. Jeg følte virkelig, at jeg var handicappet, hvis jeg skulle køre rundt i sådan en, selvom jeg hele tiden fik at vide, hvor meget nemmere mit liv ville blive med en elscooter.«

Amalie husker tydeligt den morgen, hvor hendes livssyn ændrede sig.

Hun sad i sin lejlighed på Selmersvej og havde lige lagt makeup. Hun havde altid problemer med at lægge sin eyeliner, fordi hun havde ticks i sin hånd, så det havde som sædvanlig været problematisk at få den lagt pænt.

Pludselig var det, som om et lys gik op for hende.

»Jeg var jo den, jeg var - og er - til trods for hjerneskaden. Jeg havde stadig mine venner og min familie, og de havde så mange gange sagt til mig, at jeg var god nok på trods af det hele. Og den formiddag sev det ind,« fortæller hun.

Derefter accepterede hun blandt andet tilbuddet om at få en elscooter, og livet begyndte at blive lettere for den unge kvinde.

Har barn og mand i dag

I dag er Amalie 33 år. Det er ni år siden, hun flyttede ud af lejligheden på Selmersvej og ind i sin egen lejlighed i Ringsted.

Hendes hjerneskade er stadig tydelig. Hun får voldsomme tics, hun har nerveskader i armene, hun bliver hurtigt træt, hun har stadig taleproblemer, og cirka et par gange om måneden får hun voldsomme rysteture, hvor hun ryster i op til et døgn.

Hun har måttet opgive mange drømme. Designskolen er aldrig blevet til noget, fordi hendes tics i hånden gør, at hun ikke kan tegne. Nu drømmer hun om at læse til grafiker, men hun har fået tildelt førtidspension, og det betyder, at hun ikke kan få økonomisk støtte til uddannelsen. Hun kæmper stadig for på en eller anden måde at kunne tage en uddannelse.

Amalie Bille Nyvang har stadig i dag mén fra den hjerneskade, hun fik, da hun var 20 år. Her går hun sammen med sin mand, Anders Stensbøg, tur i haven på rehabiliteringstilbuddet Selma Marie med deres nyfødte datter. Foto: Niels Ahlmann Olesen

Drømmen om at komme til at gå igen, har hun også måttet opgive. Hun kan kun gå med rollator, sidde på elscooteren eller blive kørt rundt i en kørestol.

Alligevel ser livet lyst ud for den 33-årige kvinde.

For tre måneder siden fødte hun sin datter. Hun fandt sammen med sin mand, Anders Stensbøg, kort tid efter hun flyttede ud fra Selmersvej. De havde kendt hinanden, siden de var 17 år, men havde ikke været i kontakt i mange år. Da Amalie flyttede til Ringsted, mødtes de tilfældigt igennem fælles venner, og de forelskede sig derefter hurtigt, selvom Amalie døjede med gangbesvær og taleproblemer.

»Man skal altid få det bedste ud af livet, og det har jeg indset. Jeg går meget op i, at jeg skal elske mig selv på trods af mit handicap. Jeg vil også stadig rigtig gerne opleve en masse, selv om det er sværere at komme rundt nu end før. Men i dag har jeg en vidunderlig datter og en skøn mand, og det er alt, hvad jeg har brug for,« lyder det fra Amalie Bille Nyvang.

SALE

Handy on sale

Handy sofa med høj eller lav arm
Aftageligt bomuld/hør stof i 300 farver
Ben i træ eller stål

2 pers.	17.550.-	SALE 12.995.-
2½ pers.	18.650.-	SALE 13.995.-
3 pers.	21.350.-	SALE 15.995.-

OLSSON

Bliv inspireret på www.olssonmobler.dk

Åbent: Man-fre: 10-18 Lør: 10-14

City Søtorvet: Gothersgade 160. Tlf. 33 14 44 97 • Birkerød: Mølledamsvej 2. Tlf. 45 81 41 44